

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Center
Republike Slovenije
za poklicno
izobraževanje

Svetovanje odraslim v izobraževanju

ERASMUS+ KA3 Projekt GOAL

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kazalo

Nagovor	03
Predstavitev projekta	06
Udeleženci	09
Svetovanje v projektu GOAL	11
Partnerstva in mreže	14
Kompetence svetovalcev	18
Svetovalni pripomočki	22
Terensko delo	23
Rezultati in učinki svetovanja	25
Kakovost	26
Zaključki	29

Spoštovani,

pred vami je predstavitev povzetka triletnega dela razvojnega projekta **GOAL – Svetovanje odraslim v izobraževanju** (angl.: GOAL – Guidance and Orientation in Adult Learning), ki ima domet eksperimenta politike na evropski ravni, t. i. Erasmus+ KA3 projekt.

Evropska komisija s svojimi strateškimi usmeritvami znotraj strategije Izobraževanje in usposabljanje 2020 (ET 2020) za potrebe uresničevanja ciljev te strategije organizira različne oblike povezovanja in sodelovanja držav članic. Raven posvetovalnega strokovnega telesa ima tudi Delovna skupina za izobraževanje odraslih (angl.: WGAL – Working Group for Adult Learning), ki deluje v sestavi imenovanih predstavnikov držav članic, socialnih parterjev, ki zastopajo izobraževanje odraslih na evropski ravni. V mandatnem obdobju 2014–2015 je obravnavala urejanje politike na področju temeljnih in digitalnih spretnosti odraslih v državah članicah. Istega leta je Evropska komisija za področje izobraževanja in usposabljanja objavila poziv (EACEA 10/2014) državam članicam k prijavi projektov v podporo reformam politik. K prijavi so bili vabljeni razvojni projekti za merjenje učinkovitosti ukrepov in aktivnosti na različnih področjih urejanja izobraževanja in izobraževalnih sistemov v državah članicah. Eden od petih ciljnih tematik razpisa je bilo zmanjševanje števila nizko kvalificiranih odraslih, kar nas je, nekatere predstavnike držav članic v WGAL, spodbudilo k oblikovanju

partnerstva projekta GOAL (Belgija – nosilni partner, Češka republika, Islandija, Litva, Nizozemska, Slovenija, Turčija – tihi partner). V razvoju svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih smo prepoznali pomemben podporni ukrep za omenjene ciljne skupine pri vključevanju v učenje in izobraževanje ter posledično v sfero dela. Kljub temu da je dejavnost svetovanja v izobraževanju odraslih v nekaterih državah članicah precej dobro razvita, smo v shemi Erasmus+ KA3 prepoznali možnost za spodbudo razvoja le-te v vseh državah članicah in za nadgradnjo obstoječih praks ter njeno temeljito evalvacijo. Projekt GOAL je bil v fazi predprijav izmed 22 prijavljenih eden od 12 izbranih projektnih predlogov, v končnem izboru konec leta 2014 pa se je uvrstil med 8 izbranih projektov, edini za področje izobraževanja odraslih. Metodologija opazovanja in evalvacije v projektu GOAL je delo Inštituta za izobraževanje iz Londona, ki jo je pripravil za celoten projekt in proces svetovanja v vseh državah partnericah.

V letu 2016 je Svet EU na pobudo Evropske komisije sprejel priporočila za države članice Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle (angl.: Upskilling Pathway: New opportunities for adults), ki opredeljuje svetovanje v izobraževanju odraslih kot eno od treh ključnih podpor v izvajanju izobraževanja odraslih. Tudi v tej povezavi Evropska komisija pričakuje priporočila za urejanje politike izobraževanja odraslih iz projekta GOAL, zato je projekt še posebej pod drobnogledom na evropski ravni.

Na nacionalni ravni, v Sloveniji, smo se odločili za sestavo partnerstva, kjer smo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport prevzeli vodenje projekta, kar je bil tudi pogoj za prijavo (ker gre za neposredno povezavo z usmerjanjem politike izobraževanja odraslih in izvajanjem pomembnih ukrepov razvoja in izvajanja svetovalne dejavnosti za odrasle). V razvojno in strokovno delo smo vključili dva pomembna nacionalna javna zavoda: Andragoški center Slovenije, ki je vodilna institucija za razvoj področja izobraževanja odraslih in z bogato razvojno izkušnjo izvajanja modela svetovanja za odrasle (ISIO), in Center RS za poklicno izobraževanje, ki razvija izvajanje ustreznih ukrepov na področju poklicnega izobraževanja, pri čemer se razvojne dejavnosti obeh srečujejo s cilji ustrezne podpore odraslim pri vključevanju v izobraževanje in usposabljanje s končnim ciljem uspešnega vključevanja v procese dela.

V izvajanje projekta GOAL smo vključili tudi partnerske organizacije, izvajalce izobraževanja, iz dveh slovenskih regij. V skladu z usmeritvami s cilji projekta, ki smo jih uskladili v mednarodnem partnerstvu, smo s pozivom izbrali Biotehniški izobraževalni center Ljubljana in CDI Univerzum iz Ljubljane ter Šolski center Velenje in Ljudsko univerzo iz Velenja. V obeh regijah so oblikovali svoj krog regijskega partnerstva različnih organizacij in podjetij, ki so predstavljena v nadaljevanju. V projektu GOAL smo razvijali in preizkušali več vidikov svetovalne dejavnosti za vključenih 160 odraslih

(vzorec izbranih 4 skupin odraslih: nizko kvalificirani zaposleni, brezposelni, starejši 50+ in migranti): vodenje kakovostnega in poglobljenega svetovanja, z uporabo ustreznih orodij ter z ustrezno usposobljenostjo svetovalcev; razvoj terenskega dela; vzpostavitev in delovanje partnerstev na regionalni in nacionalni ravni; opredelitev sistemskih pogojev na ravni politike za učinkovito in kakovostno svetovalno dejavnost. Ob tem smo pridobili dodatno razvojno in metodološko znanje in tudi dragoceno mednarodno partnerstvo. To je le nekaj dosežkov projekta.

Na nacionalni ravni projekta so naši konkretni dosežki preseglji okvire njegovih ciljev, saj smo poleg teh dosegli visoko raven zaveze po nadaljnjem sodelovanju partnerskih organizacij, ne le na področju svetovanja, ampak tudi na drugih področjih, povezanih z izobraževanjem odraslih. Iz teh so se že razvile tudi nove projektne ideje. Sodelovanje in povezovanje srednjih šol z organizacijami izobraževanja odraslih – ljudskih univerz – prerašča v tesnejšo funkcionalno povezanost za večjo vključenosti in za uspešno izpeljavo formalnega izobraževanja odraslih ter za boljše povezovanje formalnega in neformalnega izobraževanja odraslih.

Prepoznavnost in pomen področja svetovalne dejavnosti za odrasle v izobraževanju v Sloveniji dobiva novo dimenzijo, njen razvoj in praksa dosejata visoko raven, kar je pomembna refleksija primerljivosti razvitosti tudi v evropskem prostoru.

Prepričani smo, da je projekt vnesel nove poglede in nova spoznanja na več ravneh: razvoja, raziskovanja, izpeljave prakse svetovalne dejavnosti in urejanja politike. Bogastvo razvojnih rezultatov, izkušenj in stroke, predstavljenih v tej brošuri, je rezultat dela strokovnih delavcev obeh nacionalnih razvojnih zavodov in vključenih štirih izobraževalnih organizacij iz obeh regij, Velenja in Ljubljane. Nadaljnje razvojne poti svetovalne dejavnosti za odrasle v izobraževanju vidimo v širšem kontekstu svetovanja, ki prispeva k osebnem, družbenem in poklicnem razvoju odraslih.

Vsem, ki vas bo brošura spodbudila, da dodatno raziščete podatke in priporočila za urejanje politike, svetujemo, da vzamete v roke celotno nacionalno poročilo in skupno mednarodno poročilo s pregledom podatkov in rezultatov vseh partnerskih držav projekta GOAL (dostopno na: www.projectgoal.eu).

Dovolite mi, da se ob tej priložnosti iz srca zahvalim celotnemu nacionalnemu timu, vodstvom vključenih organizacij in

strokovnim delavcem za odprtost do novosti, saj nam je ta pomagala stopiti v druge čevlje; delovno energijo in vztrajnost, ki sta nas držali skupaj tudi v t. i. časih ustvarjalne tišine; profesionalnost, na katero ste lahko ponosni in je vaš razvojni potencial; senzibilnost in človeški pristop, ki je temelj svetovanja, s katerima ste zagotovili varen prostor udeležencem za njihov nadaljnji razvoj.

Spoštovana bralka, spoštovani bralec, delo, ki je pred vami, smo oblikovali z namero, da bi vas spodbudili k prebiranju, razmišljanju in delovanju. Vključili smo nekaj živosti dogajanja skozi projekt v slikah, v posameznih poglavjih pomembna sporočila ter priporočila za nadaljnji razvoj in urejanje politike v besedilu izstopajo. Hvala, ker delite z nami naklonjenost in profesionalno držo v razvojno naravnano izobraževanje odraslih.

Da ... tja gremo, vedno naprej!

Emma Perme,
nacionalna vodja projekta GOAL
Urad za razvoj in kakovost izobraževanja

Sodelavci nacionalnega projektnega tima GOAL, 2015-2017

Predstavitev projekta

Kot smo zapisali že v uvodu, je bila **krovna usmeritev projekta GOAL** sledenje cilju **zmanjševanja števila nizko kvalificiranih odraslih** (ne dosegajo ravni ISCED 3), z izhodiščem, da je ponudba izobraževanja odraslih v šestih državah partnericah razdrobljena in da različni ponudniki in deležniki, ki se ukvarjajo z odraslimi z nizko izobrazbo oziroma spretnostmi, niso dovolj usklajeni. V državah partnericah bolj ali manj že delujejo določene oblike svetovanja odraslim v izobraževanju, vendar ne obstajajo posebne strategije urejanja politike izobraževanja odraslih, ki so usmerjene v svetovanje. Poleg tega

obstoječi sistemi ali strukture, na katerih temelji dejavnost svetovanja, ne dosežejo odraslih, ki najbolj potrebujejo izobraževanje in usposabljanje, ali vsaj ne v takšni meri, kot bi si želeli.

Hipoteza projekta GOAL je bila, da bi **lahko neodvisna svetovalna služba s storitvami na enem mestu**, ki bi se osredotočila na specifične potrebe odraslih z nizko izobrazbo, prispevala k večji udeležbi teh ciljnih skupin v izobraževanju odraslih. S tem namenom je vsaka izmed šestih držav na dveh lokacijah pilotsko izvajala nove modele svetovanja za izbrane ciljne skupine odraslih z nizko izobrazbo.

Partnerji smo v GOAL-u izpeljali dejavnosti na **petih razvojnih področjih** projekta:

1. Vzpostavili ali izboljšali smo **partnerstva** z ustreznimi organizacijami.
2. Razvili smo **pripomočke**, s katerimi smo okrepili svetovanje odraslim z nizko izobrazbo.
3. Opredelili smo **kompetence** svetovalcev za ustrezno obravnavo specifičnih potreb odraslih z nizko izobrazbo.
4. Razvili smo **terenske dejavnosti (angl. outreach)**, da bi storitve svetovanja pripeljali do različnih ciljnih skupin nizko kvalificiranih odraslih.
5. Vsaka država si je prizadevala zagotoviti **kakovostne svetovalne storitve za doseganje optimalnih rezultatov učenja in/ali zaposlovanja posameznikov**.

Cilji projekta GOAL so bili razvoj, pilotiranje in evalviranje na ravni:

1. primerjave **procesov**, s katerimi izvajamo učinkovite svetovalne storitve in podporne mreže, ki izboljšujejo rezultate uporabnikov svetovanja;
2. določitve **meril, dejavnikov uspešnosti in pogojev** izvajanja (procesov), ki prispevajo k izboljšanju rezultatov uporabnikov svetovanja;
3. ustrezne **analize in posploševanja študije primerov za potrebe urejanja politike**; z analizo izzivov in dejavnikov uspešnosti pa oblikovanje skupnih smernic za kompleksno urejanje področja svetovanja;
4. opredelitve in opisov **postopkov urejanja politike**, ki vplivajo na uspešnost svetovanja v izobraževanju odraslih.

V Sloveniji smo na vseh petih razvojnih področjih projekta izpeljali številne aktivnosti za doseganje ciljev. Ključni izzivi Slovenije so enaki tistim, s katerimi se sooča večina evropskih držav: starajoče se prebivalstvo, polarizacija med tistimi z višjo in nižjo stopnjo izobrazbe, pospešen tehnološki razvoj, spreminjajoče se potrebe na trgu dela in zahteve po vse večji prožnosti in hitremu prilagajanju delovne sile.

» Naša pričakovanja so bila usmerjena predvsem v možnosti sooblikovanja, prisostvovanja, širjenja zavesti ter dviga izobrazbenih, zaposlitvenih in socializacijskih možnosti ranljivih ciljnih skupin. Po moji oceni so bila izpolnjena in zato si želimo, da bi tak program obstajal tudi v bodoče.

Dobro sodelujemo z Ljudsko univerzo, Šolskim centrom in ostalimi partnerji, ki sodelujejo v mreži. Nadaljevanje projekta GOAL bi omogočalo nadaljevanje iskanja priložnosti vseh partnerjev za naše skupne stranke, tako brezposelne kot tudi zaposlene, manj izobražene, priseljence, starejše, mlade ... Torej za vse, ki so potrebni dodatnih storitev. «

Nataša Detečnik, vodja – direktorica območne službe II na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, Območni službi Velenje

Cilji projekta GOAL v Sloveniji so bili:

- pilotno preizkusiti svetovanje po pristopu GOAL v dveh izbranih regijah, s štirimi izbranimi izvajalskimi organizacijami, pri čemer smo v vsakem okolju testirali tudi povezovanje dveh različnih vrst izobraževalnih organizacij, dveh šolskih centrov in dveh ljudskih univerz s svetovalnim središčem za izobraževanje odraslih – središčem ISIO; in
- z vzpostavitvijo dveh regionalnih mrež preizkusiti, kakšna in kako delujoča partnerstva organizacij iz regije/lokalnega okolja so učinkovita in omogočajo lažje doseganje ranljivih skupin odraslih, še posebej izbranih GOAL ciljnih skupin: migrantov, nizko kvalificirani iskalcev zaposlitve, nizko kvalificiranih zaposlenih in odraslih, starejših od 50 let.

Ves čas izvajanja projekta GOAL je **potekala evalvacija**, ki se je odvijala v **več korakih**:

- pred izvajanjem (februar 2015–oktober 2015): dejavnosti, osredotočene na analize potreb in močnih strani v vsaki izmed šestih držav, na poročanje o rezultatih teh analiz in na ustvarjanje orodij za zbiranje podatkov;
- stalno zbiranje podatkov v obeh fazah (november 2015–7. april 2017): raziskava o zadovoljstvu svetovancev in spremljanje podatkov;
- faza 1: zbiranje podatkov zaključeno oktobra 2016 z nacionalnim vmesnim poročilom;
- faza 2: zbiranje podatkov zaključeno oktobra 2017 z nacionalnim poročilom kot longitudinalna študija v vsaki državi;
- analiza podatkov in končno poročilo.

Javna zavoda Andragoški center Slovenije (ACS) in Center RS za poklicno izobraževanje (CPI) sta bila odgovorni organizaciji za zbiranje kvalitativnih podatkov, analizo

Naša pričakovanja so bila predvsem ta, da sodelujemo na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Za nas je bilo predvsem pomembno področje strokovnega razvoja s področja svetovanja, poglobiti sodelovanje s partnerji, ki so vključeni, pridobiti nova znanja, nova orodja, primere dobre prakse in, najpomembnejše, bolj sistematično sodelovati s podjetji. Ta pričakovanja so se tudi uresničila.

Dobili smo notranjo motivacijo, konkreten rezultat sodelovanja so štiri skupni projekti, med drugim tudi en mednarodni. Zdrava konkurenca je super, zdravo sodelovanje pa je še boljše. <<

*Brigita Kropušek Ranzinger, direktorica
Ljudske univerze Velenje*

*Mednarodno srečanje
projektne skupine GOAL
v Pragi, 2017*

kvantitativnih in kvalitativnih podatkov in za pripravo poročil.

Predlogo za poročanje, na kateri temelji nacionalno evalvacijsko poročilo, je oblikoval Inštitut za izobraževanje iz Londona (Institute of Education, v nadaljevanju IOE) in jo je uporabljalo vseh šest držav. IOE je prispeval generično

besedilo k šestim nacionalnim poročilom, vključno z gradivom o skupnih izhodiščih projekta GOAL in metodologijo evalvacije. Poročanje o ugotovitvah na nacionalni in regionalni ravni je opravila nacionalna evalvacijska skupina z uredniškim prispevkom IOE.

Udeleženci svetovanja

V evalvacijo svetovanja po modelu GOAL je bilo v fazo 1 vključenih 49 svetovancev, v fazo 2 pa še dodatnih 111 – skupaj **160 svetovancev v Sloveniji**. Večina svetovancev je bila žensk (65 % vzorca).

Ciljne skupine, vključene v pilotno testiranje svetovanja po modelu GOAL, smo v obeh zajemih podatkov razdelili v tri večje skupine: **brezposelni, nizko kvalificirani zaposleni odrasli** in tisti, **stari več kot 50**

let. Migranti in tisti, ki so opustili redno izobraževanje, so predstavljali manjši del vzorca. Uspelo nam je vključiti tiste ciljne skupine, katerih vključitev smo načrtovali na začetku projekta.

Največ sodelujočih svetovancev je sodilo v starostno skupino **od 26 do 55 let**, znotraj katere so tisti med 46. in 55. letom predstavljali največji delež (31 %). Med slednjimi je bila več kot polovica

svetovancev zaposlenih. V celotnem vzorcu so zaposleni z različnimi vrstami zaposlitev predstavljali manj kot polovico vseh svetovancev (39 %), polovica svetovancev je bila brezposelnih. Svetovance, ki so sodelovali v procesu evalvacije svetovanja, je bilo glede na njihovo doseženo stopnjo izobrazbe mogoče razdeliti v tri glavne skupine, in sicer svetovance z dokončano osnovnošolsko izobrazbo (29 %), srednjo poklicno izobrazbo (29 %) ter tiste z nižjo poklicno izobrazbo (23 %). Večina v evalvacijo vključenih svetovancev predstavlja tisto skupino, ki jo je po Resoluciji o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Sloveniji za obdobje 2013–2020 potrebno vključiti v programe za dvig izobrazbene ravni na vsaj štiriletno srednješolsko izobrazbo, saj ta zagotavlja največje zaposlitvene možnosti.

Večina svetovancev v vzorcu je bila **slovenskih državljanov** in je doma govorila slovensko, druga največja skupina so bili tisti, ki so doma govorili bosansko (6 %).

Malo **več kot polovica** svetovancev je bila v času prvega srečanja s svetovalcem **vključena v izobraževanje ali usposabljanje** in večina je bila že pred vključitvijo v evalvacijo svetovanja po modelu GOAL **vključena v različne oblike svetovanja**. Od svetovancev, vključenih v izobraževanje, je bila večina v procesu pridobivanja kvalifikacije. Večina svetovancev (71 %) je navedla, da **uživa pri učenju novih vsebin**, in je imela jasno opredeljene cilje, ki jih je želela obravnavati v procesu svetovanja – tako tisti, ki so prišli zaradi izobraževanja, kot tisti, ki so želeli svetovanje glede zaposlitve.

Mednarodni projekti nam dajejo priložnosti za razvoj, omogočajo nam širši pogled, omogočajo nam vpogled v delo na tem strokovnem področju v drugih državah ter dajejo uvid, kje smo na tem področju v Sloveniji. Mednarodni projekt GOAL je bil most med partnerji v okolju. Znova je potrdil, da z dobrim sodelovanjem med partnerji v okolju lahko naredimo več in bolje za vse, zlasti pa za najbolj ranljive skupine odraslih. Osebno mi je prinesel zadovoljstvo, saj smo v svetovanje in nato v izobraževanje lahko vključili zelo ranljive, manj izobražene odrasle, ki si sicer izobraževanja ne bi mogli privoščiti. Nekateri svetovanci so s svetovanjem, svojo aktivnostjo in učenjem spremenili svoj običajen vsakdan in izboljšali pogoje za življenje. S tem je bil naš cilj dosežen. <<

*Biserka Plahuta,
svetovalka Središča ISIO Velenje*

Svetovanje v projektu GOAL

V projekt GOAL smo vključili **dva tipa organizacij**, ki izvajata informiranje in svetovanje odraslim v izobraževanju kot del storitev, ki jih nudijo svojim uporabnikom. Vključenih je bilo **sedem strokovnjakov**, ki so v projektu sodelovali kot svetovalci.

Šolska centra (**Biotehniški izobraževalni center Ljubljana** in **Šolski center Velenje**) izvajata usposabljanja za podjetja, brezposelne in druge zainteresirane osebe ter programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja za tiste, ki so opustili redno izobraževanje, in za odrasle, ki se vključujejo v programe za pridobitev srednje poklicne ali strokovne izobrazbe. Oba šolska centra izvajata to dejavnost preko posebne enote za izobraževanje odraslih, ki zagotavlja informiranje in svetovanje za njihove uporabnike. Drugi tip izvajalcev sta ISIO središči (**ISIO Velenje** –

LU Velenje in **ISIO Ljubljana – CDI Univerzum**), ki delujeta kot enoti na ljudski univerzi in sta primarno usmerjeni v informiranje in svetovanje odraslim v izobraževanju.

V evalviranje svetovanja po modelu GOAL smo **vključevali le tiste svetovance, ki so potrebovali več srečanj** oziroma so se vključevali v izobraževanje ali pridobivanje kvalifikacij in so se zaradi tega vračali k svetovalcu. Ciljne skupine, vključene v evalvacijo svetovanja po modelu GOAL (brezposelni, migranti, stari nad 50 let in zaposleni odrasli z nizko izobrazbo), so bile izbrane tudi zato, ker po izkušnjah svetovalnih služb v izobraževanju odraslih potrebujejo več srečanj. Svetovancev, ki potrebujejo le informacije o izobraževanju ali zaposlovanju, v projekt GOAL nismo vključevali. Vsekakor pa se v svetovanju v

» V projektu GOAL sem se prvič sistematično srečala s svetovanjem manj izobraženim odraslim. Na Šolskem centru Velenje je bil poudarek na skupini starejših od 50 let. V obdobju trajanja projekta sem svetovala večini izmed 30 vključenih v svetovanje in izobraževanje. Uporabljeni vprašalniki in metodologija so mi na začetku predstavljali pošten zalogaj, a njihova sistematika je na koncu pripeljala do nove kompetence, kako učinkovito svetovati odraslim. Tudi povezava v regionalni mreži je prinesla in okrepila sodelovanje in upam, da bo le-to še naprej uspešno. Še posebej vesela pa sem, da so bili s svetovanjem zadovoljni udeleženci svetovanja; s tistimi, ki pridobivajo formalno izobrazbo, sodelujem tudi v novem šolskem letu.

Zadnja misel: še več takšnih projektov. «

*Nevenka Rozman, koordinatorica
v izobraževanju odraslih, Šolski center Velenje*

izobraževanju odraslih svetovalci z njimi srečujejo (tako osebno, kot preko telefona, elektronske pošte). Pri svetovancih, ki potrebujejo več kot informacije je število srečanj zelo odvisno od številnih dejavnikov, predvsem pa od posameznika.

V povprečju so imeli svetovanci **2,29 srečanj**. Brezposelni so imeli največ srečanj, in sicer v povprečju 2,55. Nekaj več kot polovica (53 %) prvih srečanj je **trajala od 31 do 60 minut**. Naslednja srečanja so bila v glavnem krajša, pri čemer jih je največji delež (44 %) trajalo 20 minut ali manj. Sklepamo lahko, da se je trajanje naslednjih srečanj zmanjšalo pri večini svetovancev. Pri tem moramo upoštevati, da je na trajanje prvega srečanja nekoliko vplivala tudi dolžina vprašalnika, ki je bil pripravljen za spremljanje svetovanja.

Večina (98 %) svetovalnih srečanj v Sloveniji je bila **v obliki osebnih srečanj**, saj smo izhajali iz predpostavke, da poglobljeno svetovanje, ki vključuje raziskovanje ciljev, motiviranje in spodbujanje, ne more potekati prek vmesnikov, kot sta telefon in računalnik. Na splošno se svetovanci v proces svetovanja v izobraževanju odraslih **vkjučujejo na lastno pobudo**, nekatere pa so usmerili partnerji lokalne/regijske partnerke mreže. V fazi 2 smo opazili večje vključevanje podjetij pri usmerjanju svetovancev. Proces svetovanja ima nekaj skupnih lastnosti, vendar se vsakokrat prilagaja posamezniku in njegovim potrebam. Če razčlenimo proces svetovanja na tipične faze, se svetovanje začne z **uvodnim srečanjem**, kjer svetovalec poskuša oblikovati svoje cilje

» Zasedovali smo dva cilja – poglobljeno svetovanje ter partnerstvo. Sodelovanje z Biotehniškim izobraževalnim centrom Ljubljana je za nas nova izkušnja tovrstnega poglobljenega sodelovanja, ne samo občasnega. Prav tako je za nas novo orodje spremljanja poglobljenega svetovanja pokazalo, da prinaša dobre rezultate za uspešnejše svetovanje. Na obeh področjih, tako za poglobljeno svetovanje kot partnerstvo, smo bili zelo veseli možnosti sodelovanja.

V projektu GOAL smo se vsi obogatili, prepoznali, kdo kaj dela, s čim se ukvarja in kako. Na srečanjih je vsak partner predstavil svoje delo. Tako smo prejeli informacije iz prve roke, kaj kdo dela, in posledično smo lahko usmerili naše svetovance na pravi naslov. «

*Albert Štrancar,
direktor CDI Univerzuma*

(to lahko traja več kot eno srečanje), ki mu sledijo **nadaljnja srečanja**, namenjena spremljanju učne poti svetovanca in ponovni preučitvi ciljev, kjer je to potrebno. Ne gre za enosmeren proces pri doseganju ciljev vseh svetovancev, prav tako **niso vsi svetovanci vedno uspešni že pri prvem poskusu uresničevanja ciljev**. Trenutno nimamo ustreznih sistemskih ukrepov, ki bi svetovalcem omogočili, da sledijo svetovancem tudi po zaključku

njihovega procesa izobraževanja, v katerega so se vključili na osnovi svetovalnega procesa. Ti ukrepi so nujno potrebni, če želimo oblikovalcem politike zagotoviti trdno podlago za odločanje o sofinanciranju svetovalnih storitev.

Večina svetovancev je potrebovala **svetovanje glede svojih izobraževalnih**

možnosti, drugi najpogostejši razlog za rabo storitev GOAL je bilo **priznavanje njihovega predhodnega znanja**. V večini primerov so svetovalci zagotovili informacije o kratkih tečajih, neformalnem izobraževanju in formalnih kvalifikacijah, možnostih in pogojih vključitve, izvajalcih itd.

Svetovalci in njihovi partnerji v lokalnem okolju so povedali, da so ciljne skupine (nizko kvalificirani odrasli, migranti in starejši odrasli) potrebovale bolj **poglobljeno svetovanje, več osebnih stikov in dodatno motivacijo in podporo** za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje. Svetovalci so mnenja, da bi jih **partnerji lahko podprli** pri delu s ciljnim skupinami na naslednje načine: z izmenjavo informacij o potrebah in značilnostih svetovancev ter z izmenjavo pripomočkov in podatkovnih baz. Predlagali so še organizacijo delavnic usposabljanja, da bi nadgradili kompetence zaposlenih za svetovanje določenim ranljivim ciljnim skupinam.

Srečanje z izvajalci dejavnosti v projektu GOAL, 2016

V partnerskem sodelovanju vseh šestih držav smo v projektu GOAL **opredelili splošen model vodenja svetovalnega procesa v izobraževanju odraslih**, ki opredeljuje **ključne faze v procesu in druge podporne dejavnike** (dostopno na spletni strani projekta: www.projectgoal.eu).

» Svetovalka me je vodila po korakih, da sem analizirala, kaj se mi je dogajalo, kaj razmišljam, in sem sama predelala možnosti, ki jih imam. To mi je bilo všeč. Svetovalka je pravi psiholog in analitik, zelo dobro me je usmerjala. Skupaj sva analizirali tudi razmere na trgu dela, kje je več možnosti za zaposlitev in kaj tudi mene zanima. Pri svetovalki sem bila dvakrat, enkrat na daljšem svetovanju in enkrat na krajšem. Vse mi je bilo v redu, všeč mi je bilo, ker je svetovalka svetovanje prilagodila meni, izhajala je iz mene. «

*Svetovanka
v projektu GOAL*

Partnerstva in mreže

Ob začetku delovanja projekta smo načrtovali vzpostavitev partnerstva s ključnimi organizacijami na področju človeški virov v regijah, s ciljem doseči identificirane ciljne skupine (migranti, manj izobraženi brezposelni in zaposleni, starejši od 50 let). Cilji njegovega delovanja so bili:

- povečati dostopnost svetovalne pomoči vsemu prebivalstvu, še posebej tistim prebivalcem v regiji, ki jim želimo nuditi svetovalno podporo v projektu GOAL,
- zagotavljati kakovost svetovalne dejavnosti,
- omogočiti celovito ponudbo svetovanja in izobraževanja,
- omogoči komplementarno dopolnjevanje dela različnih ustanov,

- prispevati k izenačevanju možnosti za različne marginalizirane skupine,
- ustvariti možnosti za skupno načrtovanje svetovalne in izobraževalne podpore različnim skupinam odraslih v okolju.

Februarja 2016 smo tako ustanovili dve regionalni mreži partnerjev, ki zagotavljata svetovanje, po eno v vsaki regiji (**Ljubljana v osrednjeslovenski regiji in Velenje v savinjski regiji**). Ustanovitev regionalnih mrež smo si zastavili na podlagi pozitivnih izkušenj iz dejavnosti središč ISIO, saj se z delovanjem omrežja zagotavlja kakovostne, strokovne in neodvisne storitve različnih organizacij v lokalnih okoljih. Zato smo si tudi v projektu GOAL postavili cilj

povezovanja vseh organizacij v regionalnem okolju, ki zagotavljajo svetovanje in izobraževanje ciljnim skupinam, ki smo jih vključili v dejavnost svetovanja v projektu. Med partnerji ni bilo predstavnikov nosilcev politik na regionalni ravni. Izvajalci svetovalne dejavnosti v obeh regijah so se odločili za strokovne partnerje, saj so bili cilji delovanja obeh mrež izmenjava strokovnih izkušenj,

sodelovanje, napotovanje in druge strokovne vsebine.

V mrežah so bili predstavniki izobraževalnih organizacij, organizacij s področja socialnega varstva, zaposlovanja, nevladnih organizacij ter podjetij. V preglednici so navedene vse organizacije v obeh regionalnih mrežah:

Partnerji v regionalni mreži partnerjev Ljubljanske urbane regije	Partnerji v regionalni mreži partnerjev Savinjske regije
<ul style="list-style-type: none"> • Center za usposabljanje, vzgojo in izobraževanje Janeza Levca, Ljubljana • Univerza za tretje življenjsko učenje, Ljubljana • Združenje za promocijo prostovoljstva, Slovenska filantropija, Ljubljana • Center za socialno delo Vič-Rudnik • Center za socialno delo Šiška • Univerzitetni Rehabilitacijski center Soča, Ljubljana • CenterKontura, Ljubljana • Zavod za zaposlovanje Ljubljana • Inštitut Antona Trstenjaka, Ljubljana • Mestna knjižnica Ljubljana 	<ul style="list-style-type: none"> • Inštitut Integra, Velenje • Center za socialno delo Velenje • Invel d.o.o., Velenje • Zavod RUJ • Zavod za zaposlovanje, Velenje • DBSS d.o.o. • BSH Hišni aparati d.o.o.Nazarje • Komunalno podjetje Velenje, d.o.o. • Premogovnik Velenje • Savinjsko Šaleška gospodarska zbornica

Svetovanje, vključevanje v izobraževanje, spodbujanje zaposlenih, da se vključujejo v pridobivanje kvalifikacij, pridobivanje novega znanja ter vrednotenje neformalno pridobljenih kompetenc, so prednosti, ki bi jih lahko uporabljali vsi gospodarski subjekti, ki zaposlujejo v takšni ali drugačni obliki. Tega potenciala oziroma teh koristi se bolj zavedajo srednja in velika podjetja, mala podjetja pa le v manjšem deležu. Glede na to, da v naši regiji pretežni del zaposlovanja leži na srednjih in velikih podjetjih, je zelo dobrodošla pozitivna naravnost z njihove strani.

*mag. Franci Kotnik,
direktor Savinjsko-šaleške gospodarske zbornice*

Organizacija in koordinacija obeh mrež sta potekali prek središč ISIO in šolskih centrov, ki so bili nosilci izvajanja procesa svetovanja projekta GOAL v obeh izbranih regijah.

Obe partnerski mreži sta podpisali **dogovor o sodelovanju in določili skupne cilje in naloge partnerstva**. Načrtovali sta skupne dejavnosti, vključno z napotitvijo svetovancev k izvajalcem svetovanja projekta GOAL, s predstavitvijo in izmenjavo dobre prakse svetovanja v izobraževanju odraslih in z izmenjavo svetovalnih pripomočkov ter ostalih informacij, ki bi lahko izboljšale vključenost svetovancev v proces svetovanja projekta GOAL. Obe mreži sta na regionalni ravni delovali do konca aprila 2017. Vsaka od mrež je imela pet srečanj s partnerji.

Da bi se izognili ustanavljanju novega telesa na nacionalni ravni za področje izobraževanja odraslih, saj jih že nekaj deluje (Strokovni svet za izobraževanje odraslih, Nacionalna koordinacija za izobraževanje odraslih, Strokovna skupina za vseživljenjsko karierno orientacijo – tem smo vsebino in cilje projekta v prvem letu trajanja projekta tudi temeljito predstavili),

smo se po razmisleku in tudi po posvetu s predstavniki teh teles odločili, da **ustanovimo projektno podskupino za GOAL v okviru nacionalne Strokovne skupine za vseživljenjsko karierno orientacijo, ki deluje pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport**. Imenovana je bila februarja 2017, v njej pa so predstavniki naslednjih nacionalnih organizacij:

- Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Zavoda za šolstvo;
- Zavoda za zaposlovanje;
- Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije;
- Zveze svobodnih sindikatov Slovenije;
- Centra RS za poklicno izobraževanje;
- Andragoškega centra Slovenije;
- Zveze centrov za socialno delo;
- Fakultete za socialno delo;
- Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani;
- Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani.

» Za nas je bilo predvsem smiselno, da se povezujemo z izobraževalnimi institucijami, glede na to, da se ukvarjamo z migranti, begunci. Za nas je seveda pomembno, da smo povezani s tovrstnimi organizacijami, da v primeru, ko se pojavijo potrebe, nekoga napotimo v svetovanje. In prav to je bilo naše pričakovanje, ko smo stopili v partnerstvo. Vendar pa je še vedno premalo programov, kjer bi se ta populacija, s katero se mi ukvarjamo, lahko zares učinkovito vključila. «

Franci Zlatar, Slovenska filantropija

V skladu z načrtom je podskupina delovala za čas trajanja projekta. Glavni cilji so bili predstavitev projekta, njegovih rezultatov, razprava in nabor predlogov za boljše

umeščanje, s projektom GOAL, prepoznanih priporočil za sistemsko urejanje svetovanja odraslim v izobraževanju.

Glavne dosežke delovanja obeh regionalnih mrež partnerjev lahko strnemo v sledeče točke:

- napotovanje svetovancev v vse organizacije, izvajalke svetovalne dejavnosti,
- povezovanje in sodelovanje z različnimi izobraževalnimi organizacijami, spoznavanje partnerjev, izmenjava izkušenj,
- oblikovanje trdnega partnerstva, znotraj katerega lahko udeležujejo svoje programe,
- pridobljene nove informacije in izkušnje od drugih partnerjev, tako so organizacije lahko svojim svetovancem zagotovile bolj celovito svetovanje,
- pridobljene nove izkušnje in znanja, nove informacije, ki jih lahko prenesejo v njihove programe,
- spoznavanje in izmenjavanje različnih svetovalnih orodij ter orodij za vrednotenje, ki jih partnerji uporabljajo pri svojem strokovnem delu,
- posledično vključevanje svetovancev v programe usposabljanja in izobraževanja v lokalnem okolju.

Predstavniki nosilcev politik so poudarili, da je **za uspešno partnersko sodelovanje pomembno, da vsak partner izbere in določi svojo vlogo v mreži**. Prav tako so poudarili, da je nujno organizirati mrežo v lokalnem okolju, v kateri sodelujejo ključne organizacije (regijske gospodarske zbornice, sindikati, zavodi za zaposlovanje, centri za socialno delo). Te organizacije dobro prepoznajo potrebe na področju svetovanja in izobraževanja v svojih okoljih.

Glavni izziv obeh regionalnih mrež partnerjev je bila vključenost oziroma neaktivnost nekaterih partnerjev v mreži. Del razloga zanjo lahko pripišemo vsebini srečanj. Za nekatere partnerje vsebina ni

bila relevantna z vidika dela njihove organizacije in ciljnih skupin, ki smo jih vključevali v proces svetovanja v projektu GOAL, ali pa jim njihovo delo časovno ni dopuščalo sodelovanja v aktivnostih partnerstva.

Ena od ugotovitev projekta GOAL je tudi, da je večina **partnerjev iz podjetij pričakovala bolj konkretno sodelovanje v mreži**, npr. neposredno navezavo na izobraževanje in usposabljanje, zato je v bodoče potrebno razmisliti in oblikovati metode in vsebine, s katerimi bi **podjetja bolj motivirali za aktivnejše vključevanje v tovrstna partnerstva**.

Predstavniki nosilcev politik in tudi vsi vključeni v projekt na lokalni ravni so se strinjali, da je **s partnerstvom smiselno nadaljevati**, pri čemer je pomembno oblikovati cilje, stopnjo formaliziranja delovanja, število partnerjev, metode delovanja (delovna srečanja, informacijska in organizacijska podpora) ter ciljne skupine, ki jim bo delovanje namenjeno.

*Srečanje regionalne mreže
partnerjev Savinjske regije,
2016*

Kompetence svetovalcev

Slovenija je ena redkih evropskih držav, ki **nima študijskega programa za svetovalce v izobraževanju odraslih** ali za vseživljenjsko karierno orientacijo (pri nekaterih študijskih programih so oblikovani posebni moduli, ki vključujejo to tematiko), prav tako ni opredeljenega samostojnega profila svetovalca v izobraževanju odraslih. Posamezne aktivnosti svetovanja so vključene v opis delovnega mesta »vodja/organizator izobraževanja odraslih«.

Z vzpostavitvijo mreže središč ISIO v Sloveniji je v letu 2006 ACS začel razvijati

usposabljanje za svetovalce v izobraževanju odraslih. ACS organizira temeljno usposabljanje in dva do štiri dodatna usposabljanja na leto za svetovalce v središčih ISIO. Ti programi usposabljanja so oblikovani tako, da so neposredno povezani z vsebinskim delom svetovalcev in se odzivajo na njihove specifične potrebe.

Organizatorji izobraževanja odraslih, ki delujejo v enotah za izobraževanje odraslih na šolskih centrih in so delovali kot svetovalci v projektu GOAL, pred projektom niso imeli nobenega posebej

organiziranega usposabljanja za delo svetovalca. Določene vsebine iz drugih programov usposabljanja so se navezovale tudi na svetovalno delo, npr., če so bili vključeni v program usposabljanja za svetovalce NPK ali za pripravo osebnih izobraževalnih načrtov ali v usposabljanja za načrtovanje kariere odraslih prek Zavoda za zaposlovanje, vendar le-to ni bilo dostopno vsem in organizirano na sistematičen način. Zato so svetovalci mnenja, da dosedanje usposabljanje ni bilo dovolj sistematično ali celostno za vse naloge svetovanja, ki jih imajo kot organizatorji izobraževanja ali strokovnjaki za izobraževanje odraslih na šolskih centrih.

Profesionalizacija dela svetovalca v izobraževanju je ena od ključnih sistemskih nalog in ena izmed nalog projekta GOAL je bila, da za to ureditev oblikujemo priporočila. Kot pomemben kazalnik kakovosti dela svetovalca se je pokazal tudi čas, ki ga svetovalci lahko nameni samemu svetovanju. Zato je pri opredelitvi dela in nalog strokovnega delavca, ki je tudi v vlogi svetovalca, le-to potrebno upoštevati in zagotoviti, da bo imel za svetovanje dovolj časa.

» Svetovanje, prijaznost, dostopnost in osebni pristop svetovalca so mi bili zelo pomembni. Če bi svetovalka nastopila drugače, bi se verjetno ustrašila in odšla. Če ne bi bilo nje, se ne bi odločila za svetovanje. «

Svetovanka v projektu GOAL

Svetovalci so, kot **skupne vsem svetovalcem**, opredelili naslednje **ključne naloge**:

- določitev potreb posameznikov, ciljnih skupin in lokalnega okolja;
- delo s partnerji in povezave z lokalnim okoljem;
- promocijo izobraževanja odraslih;
- načrtovanje svetovanja;
- motiviranje potencialnih udeležencev;
- svetovanje v izobraževanju odraslih v fazi raziskovanja možnosti in ciljev ter odločanja;
- svetovanje in podporo udeležencem izobraževanja;
- učno pomoč udeležencem med izobraževalnim procesom;
- podporo pri samostojnem učenju udeležencev;
- sprotno in končno evalvacijo kakovosti dejavnosti izobraževanja in svetovanja;
- delo z zaposlenimi, razvoj zaposlenih in skrb za njihov osebni razvoj;
- razvojno delo – sodelovanje v razvojnih projektih izobraževanja odraslih na nacionalni in mednarodni ravni.

Direktorji izvajalskih organizacij so se strinjali in poudarili, da je pomembno, da naloge svetovalca opravljajo visoko usposobljeni strokovni delavci, ki imajo tudi ustrezno razporeditev delovnega časa za svetovanje.

Biotehniški izobraževalni center Ljubljana se je projektu GOAL priključil predvsem zaradi naših dosedanjih izkušenj z odraslimi udeleženci. Naše delo na področju izobraževanja odraslih sega v leto 1999, ko smo pričeli z organiziranim delom na tem področju.

Vsekakor smo skozi leta izkušenj in kontaktov z različnimi segmenti odraslih oziroma z njihovimi različnim potrebami po znanju oziroma priznani kvalifikaciji, spoznali pomembnost svetovalnega dela v izobraževanju odraslih. Prav tako smo spoznali, da sodobne oblike kompetenčnega učenja in priznavanje predhodno pridobljenega znanja prav tako zahtevajo odlično poznavanje svetovalnega dela ter različnih oblik svetovanja glede na potrebe udeležencev in različne stalno spreminjajoče se oblike izobraževanj.

Projekt GOAL nam je predstavljal izziv in to predvsem izziv našemu svetovalnemu delu, saj smo lahko z evalvacijo svetovalnega dela in svetovalnih postopkov ter »peer learning« metodo prišli do zelo uporabnih zaključkov, ki smo jih vključili v posodobitev našega svetovalnega dela na tem področju. Hkrati je bila to priložnost za razvoj in implementacijo novih pristopov svetovalne dejavnosti za

odrasle v izobraževanju za podporo izbranim manj izobraženim skupinam odraslih ter opredelitev kompetenc za strokovne delavce – svetovalce za delo z manj izobraženimi odraslimi v svetovalni dejavnosti za odrasle.

Z organizacijo regionalne partnerske mreže smo spoznali ter prepoznali delo in dejavnosti različnih ustanov ter s tem pridobili večjo usposobljenost za učinkovito ter kompetenčno naravnano svetovalno dejavnost v izobraževanju odraslih.

Milena Glavan in Mira Kranjec, organizatorki izobraževanja odraslih, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana

Svetovalci so kot **ključno znanje in spretnosti** za kakovostno svetovalno delo navedli sledeče: motiviranje odraslih za učenje; poznavanje in uporabo različnih pristopov k svetovanju; partnersko sodelovanje in mreženje. Poleg teh pa še: dobre komunikacijske in socialne spretnosti; sposobnost prilagoditve različnim ciljnim skupinam (prožnost); spretnosti iskanja informacij; organizacijske spretnosti; spretnosti promocije in trženja svetovalnih storitev; poznavanje različnih svetovalnih pripomočkov in njihova uporaba pri nizko kvalificiranih odraslih; poznavanje sistema formalnega in neformalnega izobraževanja odraslih. Med osebnostnimi lastnostmi izstopata sposobnost empatije in optimizem.

Analiza kvalitativnih podatkov je pokazala, da so bili svetovanci zelo zadovoljni z delom svojih svetovalcev; še posebej so cenili, da so jim svetovalci namenili dovolj časa ter da so upoštevali njihove potrebe in interese.

Po mnenju predstavnikov politike je **naloge svetovalca** pomembno **opredeliti na nacionalni ravni** in vzpostaviti ustrezen **sistem spremljanja** svetovalnega dela v izobraževanju odraslih, kar pomeni razširiti obstoječ način v modelu ISIO. Pri določanju vsebine nalog so nekateri poudarili, da gre lahko za zelo **širok profil** in da to delo zahteva poglobljeno strokovno znanje, povezano s posebnostmi izobraževanja odraslih. Še posebej je pomemben **celosten pristop** k svetovanju ranljivim skupinam odraslih kot tudi **dobro poznavanje ciljnih skupin**, sposobnost prilagajanja njihovim potrebam in ciljem ter povezovanje in sodelovanje z drugimi

strokovnimi partnerji v podporo zagotavljanja kakovostnega svetovalnega procesa.

V partnerskem sodelovanju vseh šestih držav smo v projektu GOAL **opredelili splošni kompetenčni profil svetovalca** v izobraževanju odraslih, z opredeljenimi kompetencami na štirih področjih: znanje, spretnosti svetovanja, spretnosti komuniciranja in medosebne kompetence in lastnosti (dostopno na spletni strani projekta: www.projectgoal.eu).

*Usposabljanje svetovalcev
v projektu GOAL, 2016*

» Všeč mi je bil pristop svetovalke, da možnosti so. Z umirjenostjo me je prepričala, da imam različne možnosti, ki jih lahko dosežem. Pri njej sem dobila oporo, bila je kot steber, da sem se lažje odločila za izobraževanja, ki so mi potem res pomagala pri pridobitvi nove zaposlitve. Svetovalka mi je bila v veliko pomoč pri realni oceni, kaj zmorem! Vedno mi je razložila, kakšne so dodatne možnosti. Svetovalka je bila dober poslušalec, spodbujala me je, dala mi je možnost, da se razvijem do konca. «

Svetovanka v projektu GOAL

Svetovalni pripomočki

Svetovalci pri izvajalcih projekta GOAL v Sloveniji so že **pred vključitvijo v projekt** uporabljali **različne svetovalne pripomočke**, ki so podpirali delo svetovalcev in ostalih sodelujočih v svetovanju v izobraževanju odraslih (npr. vprašalnike o svetovančevi motivaciji, pripomočki za evalvacijo znanja ali spretnosti, pripomočki za svetovance, kot so piktogrami, in pripomočki za usmerjanje svetovancev v izobraževalne programe). Večino pripomočkov so uporabljali **za vse ciljne skupine odraslih** in jih niso prilagajali za delo s specifičnimi ciljnimi skupinami odraslih v izobraževanju. Poleg tega so bili nekateri pripomočki bolj zahtevni za uporabo kot drugi, zato so bila potrebna dodatna usposabljanja za njihovo uporabo.

Sestavili smo **preglednico svetovalnih pripomočkov**, ki smo jih razvili v različnih projektih ali redno uporabljali v določenih postopkih (npr. pri nacionalnih poklicnih

kvalifikacijah); potem so svetovalci izbranih ustanov, ki izvajajo svetovanje v izobraževanju odraslih, na delavnici izbrali pet pripomočkov, ki so jih uporabljali pri svojem delu, in jih ocenili z vidika enostavnosti za uporabo, primernosti za ciljno skupino, učinkovitosti in dostopnosti. Na podlagi rezultatov delavnice so izbrali **opomnik za pripravo in izvedbo individualnih srečanj** ter **osebni izobraževalni načrt** kot pripomočka najvišje kakovosti pri obeh tipih izvajalcev; šolskih centrih in ISIO središčih. Oba pripomočka sta bila enostavna za uporabo in sta svetovalcem ustrezno pomagala pri doseganju zelenih rezultatov (s prilagoditvami v primeru osebnega izobraževalnega načrta). Vendar oba pripomočka nista standardizirana in prosto dostopna vsem svetovalcem; vsi vključeni izvajalci so navedena pripomočka uporabljali v svoje interne namene in za lastne potrebe svetovanja v izobraževanju odraslih.

» Všeč mi je bilo, ko sva na kratko analizirala vse stvari, ki bi lahko bile problem pri iskanju zaposlitve ter izobrazbe. Všeč mi je bil osebni pristop, prijaznost, pozitivna komunikacija. «

Svetovanec v projektu GOAL

Na podlagi dejstva, da so svetovalci obeh izvajalcev pripisali visoko kakovost istim pripomočkom, je smiselno ta dva pripomočka (**opomnik za pripravo in izvedbo individualnih srečanj** ter **osebni izobraževalni načrt**) **nadgraditi**, saj **pripomoreta k povečevanju učinkovitosti dela svetovalcev**.

Z bolj splošno zasnovanim opomnikom za pripravo in izvedbo individualnih srečanj ali shemo svetovalnega srečanja z vprašanji, glede na vrsto svetovanja ter s standardiziranim in poenostavljenim osebnim izobraževalnim načrtom bi dosegali tudi višjo kakovost dela svetovalcev. Kot osnova bi služil GOAL vprašalnik za spremljanje svetovalnih srečanj, ki so ga svetovalci uporabljali za evalvacijo procesa svetovanja po modelu GOAL. S tem bi zagotovili **enoten model spremljanja**, saj bi s tem različnim tipom ustanov, ki izvajajo svetovanje v izobraževanju odraslih, ponudili enotno ogrodje ter hkrati priporočilo za kakovostno izpeljane intervjuje.

Terensko delo

V projektu GOAL smo izhajali iz predpostavke, da je **prednost terenskega dela** s ciljnimi skupinami, ki se bolj poredko ali nikoli vključujejo v vseživljenjsko učenje, **v prožnem pristopu** zagotavljanja svetovalne dejavnosti. To vključuje **prilagajanje načina informiranja in svetovanja** ciljnim skupinam ter njihovim potrebam in okoliščinam, boljše razumevanje njihovih potreb ter lažje navezovanje stikov z njimi. Na ta način jih **lažje motiviramo in spodbudimo**, da se vključijo v svetovanje in na osnovi tega tudi v vseživljenjsko učenje.

Prožno prilagajanje pomeni **ново znanje za takšne pristope** ter **novе oblike in lokacije** zagotavljanja informacij in svetovanja izven organizacij, v katerih so svetovalci zaposleni. Pred projektom GOAL so imeli bolj pogosto izkušnje z različnimi pristopi dostopanja do ranljivih skupin odraslih v obeh sodelujočih središčih ISIO, v manjši

meri pa v sodelujočih dveh šolskih centrih. V projektu GOAL je bil v šolskih centrih cilj, da se svetovalno dejavnost in posledično vključevanje v vseživljenjsko učenje pripelje bližje odraslim v centru, v sodelovanju s partnerji pa tudi

» Že dolgo vemo, da se v izobraževanju deliti na generacije ne bo dalo več. Da se je potrebno izobraževati vse življenje. Tudi sodelovanje z Ljudsko univerzo Velenje smo na ta način poglobili. Glede na to, da je rednih dijakov in študentov glede na kapacitete šol in drugih izobraževalnih institucij veliko več, so projekti, kot je GOAL, priložnost in potreba. «

*Ivan Kotnik, upokojeni direktor
Šolskega centra Velenje*

potencialnim udeležencem izven centra. V središčih ISIO so se osredotočili predvsem na doseganje ciljnih skupin izven organizacije, kjer je sedež središča. Tega so se lotili s pomočjo **različnih promocijskih dejavnosti** na javnih dogodkih in krajih pa tudi **s sodelovanjem s partnerji** (delavnice, posredovanje informacij in svetovanje na partnerskih ustanovah in na organiziranih dogodkih). Za vse štiri izvajalce so bili partnerji iz dveh regionalnih mrež pomemben vir doseganja izbranih ciljnih skupin GOAL. Po podatkih spremljanja so bili najbolj aktivni partnerji tisti, ki so napotili brezposelne in zaposlene v svetovalni proces, najmanj pa tisti, ki so delali s starejšimi od 50 let in z migranti.

Svetovalci so poudarili **pomembnost vloge partnerjev** pri doseganju ranljivih skupin odraslih, vendar bi za to **potrebovali več časa in več vnaprej načrtovanih** aktivnosti. Pri tem so bili svetovalci in direktorji vseh štirih izvajalcev v projektu GOAL mnenja, da bi **potrebovali več zaposlenih**, če bi hoteli izvajati **več proaktivnih pristopov** za doseganje različnih skupin odraslih. Hkrati bi svetovalci potrebovali tudi **dodatno usposabljanje** za terensko delovanje.

V podporo učinkovitejšemu organiziranju terenskega dela, smo v okviru projekta za svetovalce pripravili **strokovna vodila** za kakovostno načrtovanje in izpeljevanje terenskega dela.

V projektu GOAL smo ugotovili, da moramo v svetovalno delo v Sloveniji **vkjučiti še več terenskega dela**. Na primer, eden izmed pristopov, ki ga nismo preizkusili v projektu GOAL, so pa nanj opozorili svetovalci na eni od zaključnih delavnic, je lahko vključitev prostovoljcev v terensko delo.

V procesu prilagajanja spremembam, ki so stalnica pri delu, je bilo sodelovanje v projektu GOAL pomembna nadgradnja dosedanjega strokovnega znanja in veščin s področja svetovanja. Pridobila sem orodja, s katerimi so lažje merljivi cilji svetovanja, podrobnejšo strukturo vprašanj, ki zadevajo izobraževanje ali zaposlovanje/kariero, dragoceno je bilo sodelovanje in povezovanje s partnerji – BIC Ljubljana (srednja šola) in z nacionalnimi koordinatorji ter usposabljanja, ki so odpirala nova obzorja.

Zahvaljujem se vam za priložnost sodelovanja v tem projektu.

*Mojca Sikošek Penko,
svetovalka Središča ISIO Ljubljana*

Rezultati in učinki svetovanja

V pilotnem testiranju svetovanja v projektu GOAL so se vsi svetovanci udeležili najmanj dveh svetovalnih srečanj. Potrebno je poudariti, da je bilo svetovanje po modelu GOAL del redne svetovalne dejavnosti, ki v Sloveniji ni omejena na določeno število srečanj.

Od 160 svetovancev, vključenih v program GOAL, jih je do konca svetovalnega procesa večina (86 %) **v celoti dosegla cilje, ki so si jih zastavili** na začetku svetovalnega procesa, le 5 % pa svojih ciljev ni doseglo. Večina svetovancev v tej skupini je imela gimnazijsko ali srednjo strokovno izobrazbo, v proces svetovanja pa so se vključili, da bi **raziskali svoje možnosti za izobraževanje ali potrdili svoje predhodno pridobljeno znanje**.

Svetovance so pri doseganju ciljev najpogosteje ovirali **pomanjkanje motivacije** ali **osebni razlogi**. Jezikovne ovire so v glavnem omenjali svetovanci s poklicno izobrazbo. Glede na ciljno skupino so največje število ovir navedli iskalci zaposlitve ali brezposelni, medtem ko so se migranti soočali z različnimi ovirami na poti do svojih ciljev, najpogosteje so omenjali slabo znanje slovenskega jezika.

82 % svetovancev je v svetovalnem procesu pridobilo informacije o izobraževalnih možnostih, 60 % se jih je vpisalo v tečaj, izobraževalni program oziroma program usposabljanja. 45 % svetovancev je postalo bolj samozavestnih, 19 % je izboljšalo svoje

poklicno-specifične spretnosti. Le dva odstotka svetovancev nista dosegla nobenih sprememb. Svetovanci z nižjo poklicno izobrazbo so povečini opazili dvig samozavesti. Večina tistih, ki so vsaj delno dosegli svoje cilje, je opazila največji dvig v oceni samoučinkovitosti – lastnem prepričanju o zmožnosti doseganja zastavljenih ciljev. Glede na to, da so svetovanci navajali, da jim je svetovanje pomagalo doseči svoje cilje, lahko sklepamo, da jim je svetovanje pomagalo izboljšati lastno sliko o zmožnosti doseganja ciljev.

Vsi svetovanci v projektu GOAL, so bili **zadovoljni s svetovanjem**. V svetovanju so **pridobili ustrezne informacije** o možnostih izobraževanja in usposabljanja, potrjevanja predhodno pridobljenega znanja, razvijanja spretnosti, **prepoznali so svoje interese**. V procesu svetovanja je prišlo tudi do drugih, enako pomembnih učinkov – svetovanje je svetovancem pomagalo **izboljšati samopodobo**, jim vlilo **upanje** ter **voljo do izobraževanja**. Svetovanje v projektu GOAL je bilo usmerjeno v **spodbujanje svetovancev**, da sami ukrepajo, da bi dosegli svoje cilje.

Pridobila sem samozavest. Pomembno je, da svetovalki lahko zaupam, da je resna, razumljiva, da me spodbuja in razloži, kako naprej.

*Svetovanka
v projektu GOAL*

Tudi deležniki so bili mnenja, da **koristi, ki jih ima svetovanje za udeležence**, ne gre omejiti zgolj na merljive rezultate. Merljivi rezultati svetovanja dajejo informacije o splošnem stanju in so **podlaga za izboljšanje storitev in oblikovanje novih programov**, medtem ko so nemerljivi rezultati (npr. izboljšanje samopodobe) predpogoj za **spremembe v svetovančevem položaju**. Sprememba samoučinkovitosti in izboljšanje samopodobe vplivata na način, kako se svetovanec predstavlja na trgu dela, in vodita v **pozitivne spremembe v njegovi aktivnosti na trgu dela**. To so posredni cilji, ki jih država ne more doseči s pomočjo financiranja programov, katerih cilj so zgolj spremembe na trgu dela.

»» Dobila sem potrditev, da sem se pri svojih letih sposobna učiti. Pridobila sem na samozavesti in dokazala sebi, da sem se še sposobna učiti. ««

Svetovanka v projektu GOAL

»» Po svetovanju sem veliko bolj motivirana za izobraževanje. Vidim več možnosti. ««

Svetovanka v projektu GOAL

Kakovost

V projektu GOAL smo opredelili **pet razvojnih področij** projekta, s katerimi lahko izboljšamo ali nadgradimo kakovost svetovanja v izobraževanju odraslih v vseh šestih sodelujočih državah. V Sloveniji smo opredelili aktivnosti na vseh petih področjih, ki so bile **medsebojno povezane in so druga drugo dopolnjevale**: (1) partnerstvo, (2) svetovalni pripomočki, (3) kompetence svetovalca, (4) terensko delo

in (5) zagotavljanje visoke kakovosti procesa svetovanja.

Vsi deležniki projekta GOAL v Sloveniji so se strinjali, da je **ključni dejavnik** pri zagotavljanju visoko kakovostnega procesa svetovanja ustrezno **usposobljen svetovalec**. Spremljanje in evalvacija dela svetovalcev sta tudi pokazala, da je bil eden ključnih izzivov in hkrati ovir pri izpolnitvi pogoja, da je bilo svetovanje

primerne kakovosti, zagotavljanje **zadostnega števila svetovalcev** za izobraževanje odraslih, ki so bili visoko kakovostno usposobljeni. Za svetovalce na šolskih centrih in večino svetovalcev v središčih ISIO je svetovanje zgolj ena izmed njihovih ostalih nalog. Predvsem svetovalci na šolskih centrih izvajajo številne naloge, pri katerih svetovanje predstavlja le določen del. Evalvacija je pokazala, da si strokovnjaki, ki opravljajo tudi delo svetovalca, želijo imeti dovolj časa za svetovanje, saj lahko le tako svetovancem zagotovijo kakovostno svetovanje, hkrati s spremljanjem procesa in pridobivanjem povratnih informacij o rezultatih in učinkih svetovanja.

Uporaba različnih svetovalnih pripomočkov prav tako vpliva na kakovost procesa svetovanja in na rezultate, ki jih doseže svetovanec. Med potekom projekta je nacionalni projektni tim za svetovalce pripravil **smernice za uporabo** obstoječih svetovalnih pripomočkov (iz obeh tipov izvajalskih organizacij). Za nadaljnji razvoj ostaja izziv, kako še **povečati dostopnost** do drugih že razvitih pripomočkov, ki niso široko dostopni vsem svetovalcem. Svetovalci v obeh tipih organizacij so ocenili iste pripomočke kot visoko kakovostne, predvsem **vprašalnik za vodenje svetovalnih srečanj** s svetovanci od prvega do zadnjega srečanja in **osebni izobraževalni načrt**. Za nadaljnji razvoj bi bilo smiselno, da bi **oba pripomočka dobila standardizirano obliko**. Za področje izobraževanja odraslih ostaja izziv **razvoj novih svetovalnih pripomočkov**, ki bodo prilagojeni za **nizko kvalificirane odrasle**,

ter zagotavljanje usposabljanj svetovalcev za njihovo uporabo.

Visoko kakovostno svetovanje so podpirala tudi **partnerstva**, ki so nastala znotraj obeh regionalnih mrež: 1. partnerska usmerjanja svetovancev v primerih, ki zahtevajo bolj poglobljeno svetovanje o izobraževanju in izboljšanju njihovih možnosti za zaposlitev; 2. boljša seznanjenost svetovalcev GOAL (in partnerjev) z dejavnostmi sodelujočih partnerjev in z značilnostmi ter potrebami izbranih ciljnih skupin projekta GOAL. V evalvacijo projekta vključeni partnerji so predlagali, da se **delo lokalnih svetovalnih mrež nadaljuje** s formaliziranim načinom delovanja, z jasnimi cilji in s pristopom za doseganje različnih ranljivih ciljnih skupin.

Fokusna skupina z nosilci politik, 2016

Rezultati evalvacije so pokazali, da bi z **umestitvijo svetovanja** v izobraževanju odraslih **v sistemski okvir** in z **ustreznim financiranjem** svetovalne dejavnosti pripomogli k dvigu kakovosti le-te.

Odgovornost za sistemsko razsežnost svetovanja v izobraževanju odraslih na nacionalni ravni je v pristojnosti **Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport**, pomembno pa je, da se **uskklajuje interese z urejevalci drugih politik** na tem področju v enem izmed obstoječih nacionalnih koordinacijskih teles.

Nacionalni tim predlaga, da je potrebno **opredeliti tako kvantitativne kot kvalitativne kazalnike** kakovosti svetovanja v izobraževanju odraslih na sistemski ravni in tudi spremljati njihovo doseganje. Kazalniki morajo **vključevati vse vidike procesa svetovanja**, od usposabljanja svetovalcev in poteka samega procesa do uporabe pripomočkov in drugih vidikov, partnerstva, pogojev svetovanja, promocije, spremljanja itd. Svetovanje v izobraževanju odraslih je pomembno **spremljati skozi daljše časovno obdobje** in pridobiti podatke (v okviru različnih dostopnih podatkovnih baz) za oceno kakovosti in **dolgoročnih učinkov**

(nekateri učinki se lahko pokažejo šele čez nekaj časa). Zato je potrebno oblikovati metodologijo kratkoročnega in dolgoročnega merjenja rezultatov in učinkov svetovanja.

Da bi zagotovili kakovostno svetovanje v izobraževanju odraslih, je treba **vzpostaviti tudi celovit sistem presojanja in razvijanja kakovosti.**

Seja nacionalne podskupine za projekt GOAL, 2017

» Iz sodelovanja in poznavanja na osnovi projekta GOAL so nastali trije novi projekti. Pomembna je tudi partnerska mreža z drugimi vrstami organizacij, s katerimi smo bili občasno povezani. To je dragoceno tudi za druga področja delovanja našega zavoda. Recimo pri delu z ranljivimi skupinami, ki jih imamo pri mladini zelo veliko, so te inštitucije lahko v zelo veliko pomoč.

Skozi ta projekt smo se izjemno obogatili, ker smo spoznali ostale udeležence, razširili smo svoj fokus in vemo, kam svetovance poslati, saj prepoznamo partnerje. Primer sodelovanja na regionalni ravni bi sedaj lahko bil primer dobre prakse za druge regije. «

*mag. Jasna Kržin Stepišnik,
direktorica Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana*

Zaključki

Z evalvacijo procesa svetovanja v projektu GOAL smo potrdili, da je **pomembna struktura procesa svetovanja**, še posebej, da je proces **celosten in usmerjen na svetovanca**, da svetovanca postopno vodi do rezultatov in učinkov (na primer z izvedbo večkratnih srečanj, razen v primeru kratkih informativnih srečanj).

Za kakovostno svetovanje je za svetovalce v procesu svetovanja pomembna tudi **uporaba ustreznih svetovalnih pripomočkov**. Prav tako smo potrdili, da za svetovance ni **pomemben** samo rezultat, ampak tudi sam **proces in vloga svetovalcev**, ki so jih spodbujali in motivirali, da so spremenili svoj osebni in zaposlitveni status s pomočjo izobraževanja.

Ohrani naj se regionalna organiziranost svetovalne dejavnosti **središč ISIO** ter ob njih vzpostavljena **regionalna partnerstva**. **Svetovalna dejavnost** za izobraževanje odraslih **v šolskih centrih naj se okrepi** in strokovno **poveže tudi s svetovalno dejavnostjo za mlade**.

Za vzpostavitev učinkovitega sistema svetovanja na nacionalni ravni je nujno **izboljšanje sodelovanja med različnimi ponudniki svetovanja** odraslih, kot so na primer središča ISIO, enote za izobraževanje odraslih v šolskih centrih, zavod za zaposlovanje, centri za socialno

delo idr. Rezultati evalvacije projekta GOAL kažejo na pozitivne učinke, ki jih je doseglo partnerstvo, in interes za nadaljnje sodelovanje.

Kakovost svetovanja v izobraževanju odraslih je potrebno graditi na **kakovosti dela svetovalcev**, kar pomeni tudi zagotavljanje **zadostnega števila svetovalcev**.

Za nemoteno delo svetovalcev je nujna **tudi stalna strokovna podpora nacionalnih javnih zavodov** z dodatnim usposabljanjem in podporo s specializiranimi gradivi in smernicami za njihovo delo.

Na ravni urejanja politike **je sledenje strateškim dokumentom** ne le na nacionalni, temveč tudi na evropski ravni **ključno**, saj so ti legitimna podlaga za izpeljavo različnih ukrepov tudi v okviru različnih shem, kot so Evropski socialni sklad, program Erasmus+ itd., ki vključujejo tudi programe in ukrepe na področju svetovanja odraslim v izobraževanju.

Poleg **vpetosti področja v sistem** je pomembna tudi **ustrezna umestitev dejavnosti v zakonodajne in druge izvedbene predpise**, npr. v letni program izobraževanja odraslih v skladu z ReNPIO 2013–2020, v novi Zakon o izobraževanju odraslih, v Smernice za svetovanje v

izobraževanju odraslih, v Uredbo o standardih in normativih v izobraževanju odraslih ipd.

Odgovornost za sistemsko razsežnost svetovanja v izobraževanju odraslih na nacionalni ravni je v pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, pomembno pa je **usklajevanje interesov z urejevalci drugih politik** na tem področju v enem izmed obstoječih nacionalnih koordinacijskih teles. Pri tem je pomembno oblikovanje ustreznih standardov, ki so podlaga za zadostno in stabilno financiranje svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih.

Svetovanje odraslim v izobraževanju je pomemben del koncepta in prakse vseživljenjskega učenja s temeljno vlogo **ozaveščanja o pomembnosti vseživljenjskega učenja in večjega**

vklučevanja odraslih v nadaljnje izobraževanje in usposabljanje (cilj ReNPJO 2013-2020 je 19 % vključenost v vseživljenjsko učenje odraslih v starosti od 25 do 64 let).

Svetovanje odraslim v izobraževanju naj se razvija in izpeljuje kot **kompleksna dejavnost**, ki vključuje več vidikov: svetovanje pred vključitvijo, svetovanje kot integralni del programov in učnih procesov izobraževanja odraslih ter svetovanje ob zaključku izobraževanja ali usposabljanja.

Obstoječa nacionalna koordinacijska telesa za izobraževanje odraslih naj bodo **nosilci usklajevanja in iskanja optimalnih rešitev** v korist učečega se odraslega v slovenskem prostoru.

Usposabljanje svetovalcev v projektu GOAL, 2016

Naslov: **Svetovanje odraslim v izobraževanju, Erasmus+ KA3 Projekt GOAL, predstavitev in povzetek rezultatov**

Projekt: **GOAL – Guidance and Orientation for Adult Learners (Co-funded by Erasmus+ Programme of the European Union, 2015-2018)**

Št. projekta: 388452-EPP-1-2014-2-BE-EPPKA3—PI-POLICY

Vodilna organizacija v Sloveniji: **Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport**

Partnerski organizaciji: **Andragoški center Slovenije in Center RS za poklicno izobraževanje**

Urednice: **mag. Andreja Dobrovoljc, Barbara Kunčič Krapež, Ema Perme, mag. Tanja Vilič Klenovšek, Tina Višekruna**

Avtorice: **mag. Andreja Dobrovoljc, Barbara Kunčič Krapež, Ema Perme, mag. Tanja Vilič Klenovšek, Tina Višekruna**

Lektorski pregled: **Eurotranslate**

Oblikovanje in tisk: **Agencija 2M d.o.o.**

Število izvodov: **200**

Ljubljana, december 2017

